

Meddelelser fra Landmænd. III—IV.

Oversigt over indkomne Besvarelser af de i 1894 og 1895 udsendte Spørgsmaal angaaende forskellige Forhold vedrørende Planteavl.

Bearbejdet af Konsulent **K. Hansen.**

Ligesom i de to foregaaende Aar udsendtes i 1894 et Skema med en Række Spørgsmaal vedrørende Planteavl, dels i Almindelighed, dels med Hensyn til Forholdene i det paagældende Aar. Af 200 udsendte Skemaer indkom 141 i besvaret Stand. Den Del af det indkomne Materiale, der angik Plantesygdomme og Ukrudtsplanter, har Lektor Dr. Rostrup benyttet og gengivet i sin „Oversigt over Sygdommenes Optræden hos Landbrugets Avlsplanter i Aaret 1894“ (Tidsskrift f. Planteavl, II. Bd.), medens Undertegnede har benyttet en Del af det øvrige Materiale i „Planteavl 1894“ (Tidsskrift f. Landøkonomi 1895). Resten af Materialet besluttedes henlagt, indtil der forelaa en ny Indsamling. I 1895 udsendtes et lignende Skema, dels med de samme, dels med andre Spørgsmaal, i 250 Exemplarer, hvoraf 188 indkom besvarede. De foran nævnte Afsnit af Materialet benyttedes paa samme Maade som ovenfor anført i de to tilsvarende Oversigter for 1895 (henholdsvis i Tidsskrift f. Planteavl III. Bd. og Tidsskrift f. Landøkonomi 1896). Skemaerne, der ligesom tidligere indsendtes til Dr. E. Rostrup, ledsagedes af en af „Statens Forsøgs- og Konsulentvirksomhed i Plantekultur“ undertegnet Skrivelse af lignende Indhold som de i „Meddelelser fra Landmænd“ I og II gengivne, og indeholdt for begge de paagældende Aar tilsammen følgende Spørgsmaal:

1. Hvormange Fold (Tdr. pr. Td. Land) af de 4 Kornarter avledes omtrentlig sidste Sommer, og hvorledes var

Kvaliteten? Regner De Kornhøsten over eller under Middel? — 2. Hvornaar omtrent begyndte Høsten, og hvornaar var den afsluttet? — 3. Hvilke Sorter af Rug, Hvede, Byg og Havre dyrkes mest, hvilke nyere Sorter ere indførte paa Eggen i de senere Aar, og hvilke Sorter ere i Aftagen? Hvorledes er man tilfreds med de nyere Sorter? Hvilke Sorter ere mest stivstraaede? — 4. Lægges man forøget Vægt paa Tilvejebringelsen af gode Saavarer ved skarp Sortering, Kastning, Axudvalg, Indkøb eller Bytning? (94). — 5. Er der af Landboforeninger eller private foranstaltet Adgang til Rensning af Sædevarer ved Anskaffelse af Triører eller andre Rense- og Sorterapparater, og i hvilket Omfang benyttes da saadanne Foranstaltninger? (95). — 6. Har der i afvigte Aar været Tilbøjelighed til at indskrænke Dyrkningen af nogen af de 4 Kornarter og udvide Dyrkningen af andre, og i saa Fald hvilke? — 7. Kan der for Tiden spores en Indskrænkning af Korn dyrkningen, og af hvilke Afgrøder udvides da Dyrkningen? — 8. Hvormange Radsaamaskiner til Sæd anvendes tilnærmelsesvis i Deres Sogn (og om det kan opgives i et Nabosogn)? Er Rensning mellem radsaaet Sæd med Heste eller Haandhakke kendt? — 9. Hvilke Sædarter behandles for at forebygge Brand, hvilke Behandlingsmaader anvendes og hvorledes tilfredsstille disse? (94). — 10. Har De i Aarenes Løb gjort nye Erfaringer m. H. t. Sædarternes Behandling for Brand og da hvilke? — 11. Have Brand, Rust, Meldug, Meldrøjer, Insektangreb (Larver, Orme) eller andre Sygdomme i Kornet optraadt stærkt afvigte Sommer? — 12. Har de sporet sygelige Tilstande hos nogen af Kornarterne uden at kunne finde nogen bestemt Aarsag dertil, og hvorledes har da saadan Sygelighed vist sig? (Udførlig Oplysning om Forfrugt, Gødning, Efteraars- og Foraarsbehandling, Saatid, Saamængde, Saamaade, eventuelt særegne Vejrforhold, samt hvorvidt lignende Tilfælde har vist sig tidligere, udbedes, ganske særlig for Byggets Vedkommende, om fornødent paa et løst Bilag.) (95).

13. Hvorledes har Græsnings- og Høudbyttet, kvantitativ og kvalitativ, været af Mark og Eng? Hvilke Græs- og Kløverarter, og hvilket Aars Græsmarker har givet størst Udbytte? — 14. Anvender man i nogen Udstrækning Kunstgødning til Udlæg, og da hvilken og hvormeget?

15- Benytter man Kunstgødning til Engene og da hvilke Slags og med hvilke Resultater?

16. Hvormange Td. (eller Centner) pr. Td. Ld. af de mest dyrkede Rodfrugter avledes i Aar, og regner De Rodfrugtavlens for over eller under Middel? (95). — 17. Hvormange Td. pr. Td. Ld. af de mest dyrkede Rodfrugter vil De regne for en Middelafrøde, og hvormange Tdr. avledes i Aar? (94). — 18. Hvilken Rodfrugtart (Runkelroer, Gulerødder, Turnips, Rutabaga) og hvilke Sorter yndes og dyrkes mest? Er Dyrkningen af en af de 4 nævnte Arter i Aftagen, af en anden i Tiltagen, og da hvilke? — 19. Er der i Aar prøvet nye Rodfrugtsorter paa Egnen, og da hvilke og til hvilken Tilfredshed? (hvor flere ere prøvede ved Siden af hinanden ere Opgivelse af Afrødens Størrelse velkomne.) — 20. Er Rodfrugtdyrkningen i kendelig Til- eller Aftagen og hvad er i sidste Tilfælde de væsentligste Aarsager? (94). — 21. Er Rodfrugtarealet i de sidste Aar udvidet eller indskrænket? (95). — 22. Mener De at have sporet uheldige Virkninger af Rodfrugter som Forfrugt for Byg, eller af at Kløver er fulgt kort efter Roer? — 23. Hvormange Pd. Frø saar man almindelig pr. Td. Ld. af henholdsvis Runkelroer, Turnips og Gulerødder? Er man tilbøjelig til at saa tykkere nu end tidligere? — 24. Hvilken Afstand mellem Rækkerne og Planterne er den almindeligste? — 25. Anvendes der i betydelig Udstrækning Kunstgødning til Rodfrugterne, og da hvilke Slags, i hvilken Mængde og til hvilken Tilfredshed? — 26. Har der vist sig Sygdomme paa Rodfrugterne sidste Sommer, og da under hvilke Former?

27. Hvorledes var Kartoffelhøsten afvigte Sommer, saavel m. H. til Udbytte som Sygdom? Anvendes høj Hypning for at skærme Knoldene mod Sygdom og sildig Optagning (efter Bladenes Visnen) for at forebygge Eftersyge i Knoldene? (94). — 28. Anslaar De Kartoffelhøsten afvigte Sommer over eller under Middel? Hvormange Tdr. lægges, hvormange avles almindeligt, og hvormange Tdr. avledes sidste Sommer pr. Td. Ld.? — 29. Optraadte Sygdom i Kartofflerne afvigte Sommer stærkere eller svagere end almindelig? Har De sporet andre Sygdomme i Kartofflerne end den almindelige Kartoffelsyge, og da under hvilke Former? — 30. Hvilke Kartoffelsorter dyrkes mest? Har De i det sidste Aar iagttaget aftagende Frugtbarhed eller Modstandsevne mod Sygdom hos

nogen Kartoffelsort? — 31. Er der i de seneste Aar indført eller prøvet nye Kartoffelsorter og da hvilke og til hvilken Tilfredshed? — 32. Anvendes Kartoffler i nævneværdig Udstrækning til Foder eller til Hjemmefabrikation af Stivelse, og vilde mere produktive Sorter for disse Øjemed være af Betydning.

33. Hvorledes lykkedes afvigte Sommer:

a. Bælgsæden, b. Boghveden, c. Staldfodermarkerne, d. Handelsplanterne. Er der Tilbøjelighed til at udvide eller indskrænke Dyrkningen af nogen af disse Afgrøder og da hvilke? — 34. Vinder Sandvikke („Vintervikke“) Udbrødelse, i hvilket Blandingsforhold saas den med Rug, og hvorledes er man tilfreds med den?

35. Er Frøavl i Af- eller Tiltagen, hvilke Frøsorter avles fortrinsvis, og hvilke Frøafgrøder lykkedes bedst afvigte Sommer? Opgivelse af bestemte Frøafgrøders Størrelse og Salgspris er særdeles velkommen. — 36. Har der i det sidste Aar fundet nogen nævneværdig Udvidelse eller Indskrænkning af Arealerne med Rodfrugt-, Kløver- eller Græsfø Sted, og da for hvilke Arters Vedkommende? — 37. Har De Indtryk af, at Frøavlerne let eller vanskeligt kan afsætte deres Frø til ordentlige Priser? Hvilken Salgsmaade anvendes mest?

38. Have nyere eller sjældnere Kulturplanter i senere Aar begyndt at vinde Indgang, og da hvilke?

39. Er Renbrak i Aftagen, og taler Erfaring for, at den kan undværes?

40. Har Ukrudtsplanter i det sidste Aar vist sig i større eller mindre Mængde end sædvanlig, og hvilke Arter gælder dette særligt om? — 41. Hvilke Ukrudtsplanter ere de mest fremtrædende henholdsvis i Vaarsæd-, Vintersæd- og Græsmarkerne? — 42. Er der i de sidste Aar fremkommet tidligere ukendte Ukrudtsplanter, have mindre almindelige Arter begyndt at brede sig stærkere, og er nogen før almindelig Art i Aftagen? Hvad anses i hvert enkelt Tilfælde for at være Aarsagen? — 43. Vil De anse offentlige Foranstaltninger til Ukrudtets Bekæmpelse for ønskelige, og i saa Fald under hvilke Former?

44. Er Anvendelse af Kunstgødning i Tiltagen, hvilke Slags anvendes fortrinsvis, og hvorledds virkede disse sidste Sommer? — 45. Har nyere Kunstgødninger i de senere Aar

fundet Indgang paa Egnen, og da under hvilke Navne og til hvilken Tilfredshed? 46. Vinder Brugen af Grøngødning Udbredelse og hvilke Planter anvendes dertil?

45. Har nyere og forbedrede Rødskeer, saasom Saamaskiner, Radrensere, Lugemaskiner, Skrællepløve, Patentharver, Ringtromler, Dobbeltpløve, Dækkultivatorer, Kaste-, Rense- og Sorteremaskiner osv. fundet forøget Udbredelse i det sidste Aar?

46. Andre Bemærkninger, hvortil De maatte finde Anledning.

I de paagældende to Aar have efternævnte Landmænd velvilligst udfyldt og indsendt Skemaerne:

- Abel, H., Forpagter, Glorup, Nyborg. 94. 95.
 Adolph, Proprietær, Bodal, Sorø. 95.
 Ahlefeldt-Laurvigen, F., Hffm., Greve, Kjærsgaard, Ejby. 94. 95.
 Ammitzbøll, Fr., Forstkandidat, Feldborggaard, Skive. 94. 95.
 Andersen, C., Forp., Snedinge, Skælskør. 94. 95.
 Andersen, S., Bolsmand, Snebjerg, Herning. 95.
 Baden, J. Chr., Propr., Vejerslevgaard, Hammel. 94. 95.
 Bagger, D. B., fhv. Forp., Guldborg, Saxkøbing. 95.
 Bähnecke, G., Forp., Fousingø, Randers. 95.
 Barner, Chr., Forp., Løvenborg, Regstrup. 95.
 Barner, V. v., Propr., Mørdrupgaard, Slangstrup. 94. 95.
 Bauditz, Jagtjunker, Rørvig, Nykøbing, Sjælland. 94. 95.
 Bay, H., Propr., Rolykkegd., Nakskov. 94. 95.
 Beck, A., Godsejer, Krusesminde, Korsør. 95.
 Bech, C., cand. polit., Godsejer, Engelsholm, Vejle. 94.
 Bennetsen, Fr., Lærer, ved Paul Paulsen, Grd., Østergaard, Faare St. 94.
 Bergstedt, Lærer, Bodilsker, Nexø. 94.
 Berthelsen, C., Forp., Nislevgd., Otterup. 95.
 Bertram, S., Gaardejer, Tjæreborg. 95.
 Bichel, H., Forp., Lundbæk, Gramrode. 95.
 Bille-Brahe, Baron, Holgershaab, Nørre Alslev. 94.
 Birk, Propr., Krusegaard, Nexø. 95.
 Bjerregaard, C., Godsejer, Pandum, Nibe. 94. 95.
 Bokelmann, F., Forp., Nørregaard, Saxkøbing. 94.
 Boserup, H., Forp., Høvdingsgaard, Præstø. 95.

- Branth, H., Godsejer, S. Elkjær, Sulsted. 94.
 Brask, Godsejer, Kjellerup, Mariager. 95.
 Bredstrup, Propr., N. Ravnstrup, Hjallerup. 95.
 Brockenhuus-Schack, Greve, Giesegd., Ringsted. 94. 95.
 Brodersen, P., Forp., Thygesminde, Kolding. 95.
 Brun, O., Hofjægermester, Sædingegd., Rødby. 94.
 Bruun de Neergaard, P., Godsejer, Skjoldnæsholm, Ringsted.
 94. 95.
 Bøgh, G. J., Handelsgartner, Horsens. 94. 95.
 Callesen, C., Propr., Østeraagaard, Hals. 94.
 Cederfeld de Simonsen, Kmhr., Erholm, Aarup. 94. 95.
 Christensen, C., Lærer, Emb Skole, Vraa. 94. 95.
 Clausen, H., Propr., Klingstrup, Svendborg. 94. 95.
 Clausen, Kammerraad, Borgnæs, Ærøskøbing. 94. 95.
 Dahl, Godsejer, Buderupholm, Skjörping. 94. 95.
 Dalgas, C., Skovrider, Birkebæk, Herning. 94. 95.
 Dorph-Petersen, Propr., Barfredshøj, Taastrup. 94. 95.
 Eckardt, Chr., Etatsraad, Ørumgd., Daugaard. 94. 95.
 Eiler, H. Fr., Lærer, Læsø. 95.
 Eriksen, P., Lærer, Tødsø Skole, Nykøbing, Jyll. 94. 95.
 Eskildsen, Propr., Jerlevgd., Vejle. 94. 95.
 Estrup, H., Hofjægermester, Ormstrup, Bjerringbro. 95.
 Feilberg, Inspektør, Søborg, Esrom. 94.
 Fenger, R., Driftsbestyrer, Dyrlæge, Bolbro, Odense. 94. 95.
 Fløytrup, Kæmner, Nyborg. 95.
 Fønnesbeck-Wulff, Forp., Vesterbygd., Svebølle. 94. 95.
 Fraas, V., Lærer, Slagslunde, Viksø. 94. 95.
 Friederichsen, J. D., Propr., Høvængegd., Nysted. 95.
 Friis, S., Forp., Duelund, Kjellerup. 95.
 Fritz, N., Skovrider, Aalykke, Holsted. 94. 95.
 Froberg, Forp., Sorvad, Allingaabro. 94. 95.
 Godt, Th., Propr., Højris, Ikast. 95.
 Gram, H., Handelsgartner, Koldemosegd., Sorø. 94. 95.
 Grevenkop Castenskiold, Hfjm., Hagedstedgaard, Holbæk. 94. 95.
 Grut-Hansen, cand. phil., Propr., Kollekolle, Lyngby. 95.
 Gøtsche, M., Forp., Lyngballegaard, Mundelstrup. 95.
 Hansen, A. J., Forsøgsleder, Vesterhassing, Aalborg. 95.
 Hansen, Fr., Statskonsulent, Askov, Vejen. 94. 95.
 Hansen, H., Branddirektør, Borupgd., Hillerød. 95.

- Hansen, H., Styrmandsgaard, Godthaab, Rønne. 94. 95.
Hansen, H. J., Sædegaardsejer, Marsvinslund, Kjellerup. 95.
Hansen, H. P., Dyrslæge, Aalborg. 94.
Hansen, J., Hou Mølle, Lohals. 95.
Hansen, J. K., Gaardbestyrer, V. Nebel, Guldager. 94.
Hansen, N. A., Landbrugskand., Dalum, Odense. 94. 95.
Hansen, O., Gaardejer, Næstelsø, Næstved. 95.
Hansen, P., Lærer, Foersom, Tarm. 94. 95.
Hansen, R., Inspektør, Oremandsgd., Præstø. 94. 95.
Hansen, R., Grdj., Farum, Birkerød. 94. 95.
Hansen, Forp., Høtofte, Kolind. 95.
Hansen, Propr., Fangel Aagaard, Odense. 95.
Hasselbalck, R., Propr., Nørregd., Ø. Svenstrup. 94. 95.
Hellmann, H., Propr., Grønnesøgd., Frederiksværk. 94. 95.
Henriksen, J., Stroustrup, Idum, Holstebro. 95.
Henriksen, N. J., Lærer, Vanthore, Nysted. 94.
Henriques, A., Propr., Landsledgd., Stege. 95.
Hertz, Fr., Forp. Herlufsholm, Næstved. 94. 95.
Heymann, N., Propr., Ragnesminde, Glostrup. 95.
Hildebrandt, Propr., Nebelgd., Silkeborg. 94. 95.
Hindhede, A., Gaardejer, Ny Hindhede, Lem. 94. 95.
Hofman Bang, Hofjægerm., Hofmangsgave, Otterup. 94. 95.
Holm, M. S., Landbrugskand., Madebjærggd., Tranebjærg. 95.
Holm, P. K., Forp., Lerchenfelt, Kalundborg. 94. 95.
Holt, M., Skovrider, Paabøl, Tarm. 94. 95.
Howden-Rønnenkamp, Hfjm., Næsbyholm, Sorø. 95.
Hvass, Jægermester, Randrup, Skjörping. 94. 95.
Hvidberg, J., Gartner, Lille Ravnholt, Vinderup. 94. 95.
Hvidt, D., Godsejer, Frihedslund, Ruds Vedby. 94. 95.
Høffding, O., Forp., Strandegd., Faxe. 94. 95.
Ingwersen, Joh., Propr., Hegnet, Durup. 94. 95.
Jacobsen, N., Propr., Andkjær, Odder. 95.
Jacobsen, N. K., Propr., Herløvgd., Herløv. 94. 95.
Jacobsen, C., Grdj., Dagelykkegd., Lohals. 94. 95.
Jansen, Forp., Hverringe, Kerteminde. 94. 95.
Jensen, A., Gaardejer, Bjeverskov, Borup St. 95.
Jensen, A. M., Godsejer, Kalbygd., Laven. 94. 95.
Jensen, C., Propr., Engelsborg, Lyngby. 95.
Jensen, Chr., Grdj., Haunstrup, Herning. 94.

- Jensen, H., Dyr læge, Farsø, V. Hornum. 94.
 Jensen, J. C., Lærer, Taars Skole, Taars. 95.
 Jensen, N., Landbrugskand., Lærer, Morsø Landbrugsskole, Nykøbing Jyll. 95.
 Jensen, J. N., Propr., Skrillingegd., Middelfart. 94. 95.
 Jensen-Kamp, Inspektør, Marienborg, Stege. 94. 95.
 Jeppesen, Forstander, Staby, Ulfborg. 94. 95.
 Johannesen, Forp., Clausholm, Randers. 94. 95.
 Johannesen, Propr., Kirstinelund, Ballerup. 95.
 Juel, N., Hfjm., ved Aage Holm, Mejlgaard, Grenaa. 94. 95.
 Jørgensen, A., Forstander, Fjellerad, Aalborg. 95.
 Jørgensen, H., Jægermester, Tiselholt, Svendborg. 94. 95.
 Jørgensen, J., Grdj., Bækkehave, Svendborg. 95.
 Katstrup, K., Forp., Hellerup, Pederstrup. 94.
 Kiildsen, Propr., Lynderupgd., Skals. 94.
 Kierkegaard, J., Propr., Carlslundegaard, Taastrup. 95.
 Kirketerp, M., Propr., Lehnsgd., Gudhjem. 94. 95.
 Knudsen, P., Observator, Løvet Skov, Brædstrup. 94. 95.
 Krabbe, Jægermester, Hald, Viborg. 94. 95.
 Kristensen, M., Grdj., Rønslunde, N. Snede. 94. 95.
 Kristensen, T., Konsulent, Vrenderup, Varde. 94. 95.
 Kristiansen, M., Lærer, Orte Skole, Aarup. 95.
 Kristjansen, S. P., Horsbøl, Grindsted. 95.
 la Cour, A., Forstander, Næsgaard, Stubbekøbing. 94. 95.
 la Cour, J. L. V., Propr., Skjærsø, Æbeltoft. 95.
 Langkilde, Justitsraad, Christianslund, Bogense. 94. 95.
 Larsen, J., Godsejer, Gaardbogaard., Frederikshavn. 94. 95.
 Larsen, Lærer, Vennebjerg, Hjørring. 95.
 Lassen, F., Forp., Bisgaard, Samsø. 94. 95.
 Lautrop, Forp., Gisselfeld, Haslev. 94. 95.
 Lawaetz, O., Propr., Refsnæsgd., Kalundborg. 94. 95.
 Leegaard, Joh., Inspektør, Rosvang, Sjørring. 94. 95.
 Lemvigh, J., Etatsraad, Algstrup, Snertinge. 95.
 de Lichtenberg, Godsejer, Hessel, Grenaa. 95.
 Lolk, R., Gaardfæster, ved Rasmus Jørgensen, Bækkehave, Svendborg. 94.
 Lorenzen, C. E., Godsejer, Østedgd., Fredericia. 94.
 Lunn, S., Godsejer, Knabstrup. 94. 95.
 Lunøe, S., Inspektør, Fannerup, Kolind. 95.

- Løbner, H. M., Lærer, Stenderup, Holsted. 94. 95.
 Mackeprang, J., Forp., Nakkebølle, Faaborg. 94. 95.
 Madsen, L., Lærer, Give Skole, Jelling. 94.
 Madsen, N. P., Landbrugskand., Lærer, Klank Højskole, Klank. 95.
 Madsen, P., Lærer, Viuf Skole, Kolding. 95.
 Melchertsen, C. N., Propr., Agernæsgd., Ebberup. 94. 95.
 Mortensen, Lærer, Kolind Skole, Kolind St. 95.
 Mourier-Petersen, Etatsraad, Edelsborg, Skanderborg. 94.
 Muus, W., Forp., Sørup, Ringsted. 95.
 Møller, A., Plantør, Skovbjærg, Troldhede St. 94.
 Møller, H. Chr., Grdj., Hedeby, Uhe Brevsamlingssted. 95.
 de Neergaard, J., Etatsraad, Gundersløvholm, Herlufmagle.
 94. 95.
 de Neergaard, P., Godsejer, Førsløvgd., Fuglebjerg. 94.
 Nielsen, A., Landbrugskand., Svejstrup Østergaard, Alken. 95.
 Nielsen, J. Kr., Skolelærer, Grindsted, Vejle. 94.
 Nielsen, L., Landbrugskand., Grdj., Kirke-Skjensved, Havdrup.
 94. 95.
 Noes, P., Direktør, Rindom Kjærgaard, Ringkøbing. 95.
 Nordlund, H. K. J., Lærer, Ønslev, Eskildstrup. 95.
 Nyby, Propr., Øland, Hørdum. 94.
 Okholm, H., Propr., Bøllinglunde, Skjern. 94. 95.
 Olesen, O. C., Godsejer, Asdal, Hjørring. 94. 95.
 Olesen, P., Propr., Gudum Kloster, Struer. 95.
 Olsen, J., Gaardejer, Landsgrav, Slagelse. 94. 95.
 Overgaard, J. C., Propr., Nøttrupgd., Barrit. 94.
 Pallesen, A., Lærer, Gaardejer, Gjæraa, Asaa. 94. 95.
 Petersdorff, Kammerjunker, Baron, Sødal, Viborg. 94. 95.
 Petersen, A. G., Propr., Vindum Overgaard, Bjerringbro. 94. 95.
 Petersen, Chr., Grdj., Munkebjærgby, Sorø. 95.
 Petersen, H., Godsejer, Mullerupgd., Slagelse. 95.
 Petersen, L. C., Propr., Søbo, Odense. 95.
 Petersen, P., Propr., Biskopstorp, Rudkøbing. 94.
 Petersen, R. A., Lærer, Jebjærg, Laurberg. 95.
 Pinholt, J. G., Lærer, Hove, Lemvig. 94. 95.
 Pinholt, V., Plantør, Vejrs, Varde. 95.
 Pontoppidan, W., Propr., Thomasminde, Hinnerup. 95.
 Qvistgaard, H., Jægermester, Holbækgd., Ørsted. 95.
 Rahbek, Ritmester, Bakkegaarden, Sparkjær. 94. 95.

- Rasmussen, J., Gaardejer, Kuditze, Nakskov. 94. 95.
 Rasmussen, S., Avlsforvalter, Frydendal, Mørkøv, 95.
 Rasmussen-Søkilde, N., Gaardejer, Fleninge, Korinth. 95.
 Reetz, Lærer, Gjelsted Skole, Gjelsted. 95.
 Reimuth, E., Propr., Ferslevgaard, Svenstrup. 95.
 Rosen, F. v., Kammerjunker, Christianssæde, Ryde. 94. 95.
 Rosen, T. R., Jægermester, Krabbesholm, Skive. 94. 95.
 Sams, P., Gaardejer, Svendsbjerg, Svinninge. 95.
 Saxtorph, W., Propr., Sofienborg, Hillerød. 95.
 Scavenius, Godsejer, Voergaard, Flauenskjold. 95.
 Schæffer, F. C. Forp., Rosenholm, Hornslet. 94. 95.
 Schmidt, S. N., Landinspektør, Sæby. 94. 95.
 Schroll, H., Capitain, Lykkenssæde, Højrup St. 94. 95.
 Segelcke, S., Godsejer, Borupgd., Snekkersten. 94. 95.
 Sehested, H., Hofjægermester, Broholm, Nyborg. 94. 95.
 Skeel, Kmhr., Birkelse, Aabybro. 95.
 Skov, F. H., Landbrugskand., Forp., Tybrind, Eiby. 94. 95.
 Smith, F., Lærer, Himmelølv, Roskilde. 95.
 Smith, K., Lærer, Rye Skole, Slagelse. 94.
 Sonne, Chr., Forp., Knuthenborg Avlsgd., Maribo. 94. 95.
 Spang, J., Godsforvalter, Rosenfeld, Vordingborg. 94.
 Stamer, J., Forp., Fousingø, Randers. 94.
 de Steensen-Leth, Godsejer, Hvolgd., Uldum. 94. 95.
 Stender, L., Propr., Ladegaard, Rønne. 94. 95.
 Sønderstrup, Chr. L., Grdj., Sønderstrupgaard, Fjerritslev. 94. 95.
 Sørensen, F., Lærer, Hørmested Skole, Sindal. 94. 95.
 Teilmann, J., Pastor, Bering, Hasselager. 95.
 Tesdorpf, Hofjægermester, Ourupgaard, Nykjøbing, F. 94. 95.
 Thing, H. P., Gaardejer, Henne, N. Nebel. 94.
 Thomsen, E., Forvalter, Aarslevskovgaard, Brabrand. 95.
 Thomsen, Overforvalter, Brattingborg, Koldby, Samsø. 94.
 Toft, E., Gaardejer, Hee. 95.
 Treschow, C. A., Kmhr., Brahesborg, Assens. 94. 95.
 Tuxen, Inspektør, Thurebylille, Thureby. 94. 95.
 Ulrich, Forp., Aastrup, Tølløse. 94. 95.
 Valentiner, A. H., Forp., Sallerupgaard, Lundby. 94. 95.
 Vatson, H., Lærer, Bederslev, Kappendrup. 95.
 Welling, J. A., Forp., Visborggaard, Hadsund. 94.
 Welling, R., Godsejer, Wellinggaard, Løgstør. 94. 95.

- Wendt, Fr., Kunstgartner, St. Jørgensbjerg, Roskilde. 94.
 Westergaard, M., Forp., Petersdal, Amager. 94. 95.
 Wetche, A., Propr., Hvanstrup, Hornum. 95.
 Willemoës, N., Forp., Skjærum Mølle, Vemb. 95.
 Willumsen, J., Forp., Anhof, Nyborg. 94. 95.
 Windfeld, Th., Propr., Tanderup, Ribe. 95.
 Winkel, J., Forp., Dybvad, Flauenskjold. 94.

Da der i de forannævnte Aarsoversigter er gjort kortelig Rede for Forholdene i de paagældende to Aar med Hensyn til Afgrødernes Størrelse, Høsttid, Sygdomme o. l., skal der i nærværende Bearbejdelse hovedsagelig kun gives en Oversigt over den Del af det indkomne Materiale, som vedrører Planteavlsspørgsmaal i Almindelighed. For at spare Plads, meddeles de indkomne Oplysninger denne Gang i mere sammentrængt Form i Stedet for som i de to foregaaende Bearbejdelser i Form af vidtløftige Tabeller, hvori Hovedsummen af hver enkelt Indsenders Svar gengaves. Hvor intet andet er nævnt, ere begge Aars Meddelelser indbefattede i det nedenfor fremstillede.

For Kornsorternes Vedkommende er der søgt Oplysninger om, hvilke Sorter der dyrkes mest i de respektive Egne. Spørgsmaalet herom er besvaret fra ialt 168 forskellige Egne. Angaaende Hveden stille Besvarelserne sig saaledes for de forskellige større Landomraader:

De dyrkede Hvedesorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Squarehead	0	0	2	17	22	36	17	94
Urtoba	0	0	0	0	1	14	9	24
Kolbe	0	0	0	0	5	0	1	6
Gl. dansk	0	0	3	1	2	6	6	18
Hallets	0	0	1	0	0	0	0	1
Svalefs	0	0	0	0	0	2	0	2
Lys østpreussisk .	0	0	0	0	0	0	1	1
Ialt	0	0	6	18	30	58	34	146

Det fremgaar heraf, at Squarehead-Hveden er opgivet som dyrket fra 94 Egne, medens andre Sorter er opgivet ialt 54 Gange. Disse to Tal udviser dog selvfølgelig ikke Forholdet mellem Squarehead-Hvedens og andre Hvedesorters Dyrkningsomraade. Der er nemlig ialt kun givet Oplysning om de dyrkede Hvedesorter fra 98 Egne, hvoraf altsaa de 94 har Squarehead, medens 54 tillige i større eller mindre Udstrækning har andre Sorter, som oftest i temmelig underordnet Udstrækning. Kun fra 4 hvededyrkende Egne er der ikke opgivet Squarehead. Som det ses, er de andre Sorter fortrinsvis Urtoba og gammel brun (dansk) Hvede. Den førstnævnte er opgivet fra det sydøstlige Fyn, Vest- og Sydsjælland samt enkelte Steder paa Lolland og Bornholm, medens den gamle brune Hvede endnu bl. a. dyrkes enkelte Steder i Omegnen af Silkeborg og Randers samt i Bjerre Herred, mellem Nyborg og Svendborg, Helsing-, Køge- og Faxe-Eggen, paa Møen, ved Nysted og paa Bornholm; paa de fleste Steder nævnes den som aftagende.

Af de om de dyrkede Rugsorter indkomne Meddelelser fremgaar det, at man paa dette Punkt endnu til en vis Grad famler sig frem. De Oplysninger, der ere indkomne som Svar paa Spørgsmaalet om, hvilke Rugsorter der dyrkes almindeligst, fremgaar af følgende Oversigt:

De almindeligst dyrkede Rugsorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Provsti-Rug	6	5	23	14	19	15	11	93
„Dansk Rug“	7	7	16	2	3	12	1	48
Campine-Rug	12	7	15	4	1	3	0	42
Bestehorns Kæmperug . . .	1	0	2	3	5	14	5	30
Schlanstedter-Rug	1	0	0	0	3	8	5	17
Bretagne-Rug	0	1	4	0	1	8	0	14
Andre Sorter	1	0	2	0	0	0	0	3
Ialt . . .	28	20	62	23	32	60	22	247

Herefter har altsaa Provsti-Rugen langt den største Udbredelse, dernæst „Dansk Rug“ og Campine-Rug, den næste i Rækken er Bestehorns Kæmperug, medens Schlanstedter- og Bretagne-Rug kommer lavest af de almindelige Sorter. Dette er ganske den samme Rækkefølge som opgivet i „Meddelelser fra Landmænd I“. Det fremgaar imidlertid endvidere af det foreliggende Materiale, at nogle af de nævnte Sorter ere i Fremgang, andre i Tilbagegang, saaledes som det ses af følgende Sammenstilling, hvori Tallene angive det Antal Gange, de paa-gældende Sorter ere nævnte som henholdsvis indførte paa Egnen i de seneste Aar eller i Aftagen.

	Antal Opgivelser om	
	Fremgang.	Tilbagegang.
Provsti-Rug	4	8
„Dansk Rug“	0	16
Campine-Rug	6	6
Bestehorns Kæmperug . .	14	8
Schlanstedter-Rug	54	18
Bretagne-Rug	16	0

Navnlig for Schlanstedter- og Bestehorns Kæmperug gælder det i mange Tilfælde, at de paa en og samme Egn vise baade Frem- og Tilbagegang, idet man mange Steder efter at have prøvet dem i kort Tid atter har opgivet dem. Kun den gamle saakaldte danske Rug synes at være i ubetinget Tilbagegang, og kun Bretagnerug ses at være i afgjort Fremgang; Udbredelsen af denne Sort ses navnlig at finde Sted i Vest- og Midtjylland samt en Del Steder paa Sjælland. Schlanstedter-Rugen prøver man næsten i alle Egne af Landet undtagen i Nord- og Vestjylland, men opgiver den, som ovenfor nævnt, mange Steder igen. De fleste Meddelere, der udtale sig om denne Sort, ere enige i at den er mere stivstraaet men formentlig tillige mere fordringsfuld end nogen anden Rugsort, at den giver rigelig men meget grov Halm og for lidt Kærne. Om Bretagne-Rugen hedder det sædvanlig, at den folder godt, at den synes at give temmelig lidt Halm, at den ikke blæser af paa Marken men at den af samme Grund er sej at tærskes af. Enkelte vil have gjort den Iagttagelse, at dens Halm ikke er af saa smuk Farve og derfor ikke saa god en Salgs vare som f. Ex. Provsti-Rugens.

Af Byg dyrkes mindst en halv Snes Sorter i større eller mindre Omfang, foruden en Del rent forsøgsvis prøvede Sorter. De mest udbredte ere Gammel toradet, Chevalier-Byg, Gammel sexradet og i de senere Aar Prentice-Byg. Disses væsentligste Dyrkningsomraade fremgaar af følgende Oversigt over de indkomne Opgivelser:

De almindeligst dyrkede Bygsorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Årø og Langeland.	Sjælland med Samse.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Gammel sexradet Byg	14	13	23	3	3	9	2	67
Gammel toradet Byg	13	7	20	11	10	21	5	87
Chevalier-Byg	4	1	9	12	19	26	15	86
Prentice-Byg	2	0	3	5	16	29	16	71
Ialt	33	21	55	31	48	85	38	311

Om Prentice-Bygget er det dog fra en Del Steder bemærket, at den først er indført i de seneste Aar og derfor ikke kan kaldes almindelig udbredt paa de paagældende Egne. Foruden disse Hovedsorter er nævnt følgende. Nordslesvigske Kæmpebyg, opgivet fra enkelte spredte Steder i alle Landsdele, undtagen de sydlige Øer; „Ole Hendriks Byg“ fra nogle Egne i Nordfyn; Golden Melon Byg fra nogle faa Steder paa Sjælland og Lolland; Vinterbyg fra ialt 13 Egne i alle Landsdele; Imperial-Byg fra 14 Steder i Østjylland og paa Øerne, mest Fyn og Sjælland, samt Gold thorpe Byg fra 3 Steder i Midt- og 4 i Østjylland, 11 paa Fyn, 27 paa Sjælland og 18 paa Lolland, Falster og Møen. Om alle disse Sorter gælder dog, at ingen af dem ere almindeligt dyrkede paa nogen Egn, hyppigst ere de kun prøvede i det smaa, om end vel enkelte Gaarde hist og her overvejende eller udelukkende dyrker en eller anden af dem. Af de fremkomne Udtalelser om de forskellige nyere Bygsorter skal anføres følgende. Prenticebygget fremhæves fra saa godt som alle Sider som den under almindelige Forhold mest foldrige Bygsort; efter mange Iagttagelser er den lidt

mere stivstraet end Chevalier-Byg, men modnes lidt senere end dette sidste. Der synes ikke at foreligge noget bestemt for, at det stiller større Fordringer til Jordbunden end Chevalier- og Gammel toradet Byg. Som Salgs vare lader Kvaliteten stadig noget tilbage at ønske. Paa Mors vil man have gjort den Erfaring, at det angribes stærkere af Rust end andet Byg. — Nordslesvigsk Kæmpebyg anses enkelte Steder for mere foldrig end alm. sexradet Byg. — Vinterbyg har i de senere Aar været prøvet ikke faa Steder i alle Egne af Landet; men hvorvel der jævnlig har gaaet Rygte om, at det har givet meget store Afgrøder, synes der dog at være yderst faa Steder, hvor den har faaet en varig Plads i Driften; langt flere Steder har man opgivet den efter 1 à 2 Aars Forløb. Udtalelserne gaa ud paa, at den vel med gunstige Forhold kan give ret anselige Afgrøder, men at den næppe er tilstrækkelig vinterfast, at Kærnen er meget letvægtig og af tarvelig Kvalitet, og fremfor alt, at den som oftest ødelægges af Fugleangreb. Enkelte Steder, f. Ex. paa en Gaard nordøst for Roskilde, er den med Fordel benyttet til Staldfoder, og hertil synes den at være ganske god. Vinterbygget kan dog alt i alt siges at være omtrent uden Betydning for vort Landbrug. — Gold thorpe Byg er som ovenfor anført opgivet som dyrket i 63 Egne; af de 63 Opgivelser om Dyrkning er 49 ledsaget af Bemærkninger, der i 41 Tilfælde maa siges at være ufordelagtige, og som først og fremmest gaa i Retning af, at nævnte Bygsort folder for lidt — der nævnes ligefra 2 til 7 Fold under Prentice-Byg —, dernæst at den er stærkt udsat for Axsplid paa Marken, endvidere at den er vanskelig at tærskes ren, at Kvaliteten ikke er tilfredsstillende, at Halmen er grov osv. Ikke en eneste uforbeholden gunstig Udtalelse er fremkommen; fra enkelte Sider hævdes det dog, at der er naaet kendelig højere Priser for den end for andet Byg.

Af Havre træffes endnu flere Sorter dyrkede, men ogsaa for denne Kornarts Vedkommende er det kun nogle faa, der dyrkes i større Omfang. Dyrkningsomraadet for Hovedsorterne fremgaar af omstaaende Oversigt.

Under Kategorien „Alm. hvid Havre“ skjuler sig rimeligvis forskellige nærstaaende Former. Af bestemte Sorter er den jyske graa (eller brogede) Havre utvivlsomt den, der dyrkes paa det største Areal. Beseler-Havren nævnes ganske vist

De almindeligst dyrkede Havresorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
„Alm. hvid Havre“	11	5	24	10	13	23	17	103
Graa Havre	12	15	23	0	0	1	0	51
Beseler Havre	1	1	2	7	11	14	13	49
Grenaa-Havre	0	2	1	6	1	3	3	16
Ø-Havre	0	0	0	0	4	6	3	13
Ialt	24	23	50	23	29	47	36	232

omtrent ligesaa hyppigt, men i mange af de opgivne Tilfælde er den nævnt som nylig tilført, altsaa ikke almindelig paa den paagældende Egn; af de nyere Sorter er det iøvrigt denne, der for Tiden breder sig mest, og den synes saa godt som overalt, selv i Vestjylland, at være til stor Tilfredshed. — Af andre Sorter er nævnt Nyzeelandsk fra Midtjylland, Fyn og Sjælland, Ligowo fra Grenaa-Eggen, Heines fra Østjylland, „Canadisk“ fra Sjælland, Welcome fra Langaa-Eggen, Purhavre (*Avena strigosa*) fra Holsted-Eggen og fra Eggen ved Nykøbing paa Sjælland, Sort Sværdhavre sporadisk fra de fleste Landsdele, Provstihavre fra Midt- og Østjylland samt Fyn, Kubhavre fra Sydsjælland, Berwick fra Fyn, Samsø og Sjælland, Hvid Sværdhavre fra Østjylland, samt Fur- og Sallinghavre (Graa Havre) fra Nord- og Midtjylland.

Der er dernæst søgt Oplysning om, hvilke Sorter af Rodfrugter og Kartofler, der dyrkes mest. Af Runkelroer kan kun 3 Sorter, Barres, Elvetham og Eckendorfer, siges at have større Betydning for Tiden. Disse ere nævnt som almindeligt dyrkede følgende Antal Gange (se næste Side).

Foruden disse Hovedsorter træffes sporadisk forskellige andre. Der er saaledes opgivet Ørsløv Flaske fra Sjælland, Lolland og Samsø, Golden Tankard fra Fyn og Sjælland, Pohls Kæmpe fra Sjælland, Fodersukkerroe fra Fyn, Sjælland og Lolland, Dobitos, Oberndorfer og hvid Pæl fra Sjælland, Model fra Fyn, samt Adam fra 1 Egn i Nord-, 1 i Vest-, 3 i Midt- og 9 i Østjylland, 11 i Fyn, 25 paa Sjælland og 10 paa

De almindeligst dyrkede Runkelroesorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Barres	3	1	4	11	17	38	14	88
Elvetham	6	2	3	12	21	36	7	87
Eckendorfer	1	1	2	3	3	17	3	30
Ialt	10	4	9	26	41	91	24	205

Lolland og Falster, ialt fra 63 Egne. Det er dog kun forsøgsvis denne Sort har været dyrket og kun i 1895, da den første Gang kom i Handelen. Af de 63 fremkomne Opgivelser om Dyrkning af Adam ere de 28 ledsagede af Bemærkninger om, at den har været utilfredsstillende i Sammenligning med Barres og Elvetham, navnlig at Ydeevnen har været for lille; Afgrøden er dog sikkert i mange Tilfælde gaaet ned paa Grund af at Frøet spirede mangelfuldt og blev saaet for tyndt. I 14 Tilfælde er den anset for „god“, „tilfredsstillende“, at have givet „godt Udbytte“ o. l. I de øvrige 21 Tilfælde er den kun nævnt som prøvet, men ingen nærmere Udtalelse afgivet.

Af Turnips er det i aldeles overvejende Grad Yellow Tankard og Bortfelder, der er opgivet, hvilke synes mere og mere at fortrænge de runde Sorter. Selv fortrænges Turnipsen, især i Jylland, dens væsentligste Dyrkningsomraade, af Rutabaga. For dennes Vedkommende er Navnet paa de dyrkede Sorter kun i faa Tilfælde opgivet. Nedenfor gives en Oversigt over, hvor ofte de to nævnte Rodfrugtarter ere opgivne som dyrkede.

De 28 „andre Sorter“ af Turnips er Dales Hybrid (7), Bullock (6), Grey Stone (6) samt White Tankard, Bronze Top, Skirvings, Pomeranian og Green Globe. Desuden er der 30 Gange opgivet „Turnips“ uden Angivelse af Sorten.

Af Gulerødder er det fortrinsvis White Belgian under forskellige Navne, Champion, Stensballe og James, der dyrkes. Kun undtagelsesvis træffes andre Sorter: Vogeser, der næsten er forsvundet efter tidligere at have været dyrket i ikke ringe Udstrækning, Nantes-Karotte, Altringham, „Rød Kæmpe“,

De almindeligst dyrkede Sorter af Turnips samt Rutabaga.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Turnips. Yellow Tankard	10	8	23	13	5	16	4	79
— Bortfelder	1	2	7	3	7	3	1	24
— Andre Sorter . . .	9	1	8	3	0	6	1	28
Ialt	20	11	38	19	12	25	6	131
Rutabaga ialt.	6	10	14	11	5	11	7	64

Saalfelder og enkelte andre. I nedenstaaende Oversigt over Hovedsorternes Dyrkningsomraade er der under Navnet White Belgian indbefattet saavel hvad der er opgivet med dette Navn som tillige „Hvid Kæmpe“, „Hvid Grønhovedet Kæmpe“ og „Nordslesvigsk Kæmpe“, (sidstnævnte kun opgivet fra 2 Egne).

De almindeligst dyrkede Sorter af Gulerødder.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Stensballe	6	4	7	3	0	3	2	25
Champion	2	3	2	6	5	16	3	37
White Belgian	3	2	4	4	8	17	6	44
James	0	2	3	0	2	3	2	12
Ialt	11	11	16	13	15	39	13	118

Af Kartoffelsorter nævnes i de indkomne Besvarelser mindst 50 forskellige. Over Halvdelen af disse er dog først prøvet i de allerseneste eller endog i det sidste Aar og i meget lille Omfang, medens andre kun er at betragte som Havekartofler uden Betydning for Agerbruget. Kun de i følgende Oversigt nævnte 6 Sorter have for Tiden nogen større Ud bredelse i Landbruget.

De almindeligst dyrkede Kartoffelsorter.	Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	Hele Landet.
	Antal Opgivelser.							
Magnum Bonum	12	10	26	19	24	40	14	145
Richters Imperator	5	4	6	5	4	6	2	32
Champion	1	3	9	2	0	0	0	15
„Skotsk Kartoffel“	11	1	7	2	0	0	0	21
Rosen-Kartoffel	5	2	9	8	1	4	1	30
Gl. rød Hedekartoffel	9	10	20	0	0	0	0	39
Ialt	43	30	77	36	29	50	17	282

Af ældre Sorter, der nærmest maa henregnes til Havekartoffer, og som kun i de større Byers Omegn kan være af nogen Betydning som Salgsvarer, er opgivet Hammersmith (fra 9 Egne, deraf 6 paa Sjælland), Gul Æggeblomme (8) Askebladet (5) og Sovereign (4). Af ældre Sorter til Markbrug er nævnt Gammel blaa Foderkartoffel (Vestjylland), „Jydepotter“ (Nordøstsjælland), Frederiksværk-Kartoffel, Roskilde-Kartoffel, Hevringholms Kartoffel, Dannebrogskartoffel (rødbroget), Stettiner-Kartoffel o. fl. Af nyere eller ganske nye Sorter skal anføres: Blaa Kæmpe, Athene, Rigskansler, Phøbus, Fyrsten af Lippe, Gul svensk Bordkartoffel, Juvel, Richters Ædelsten, Freemann, Frigga, Simson, Macoba o. fl. Af de 6 i Tabellen anførte Hovedsorter er Magnum Bonum ubetinget den mest udbredte. Efter denne dyrkes utvivlsomt den gamle røde Hedekartoffel i størst Udstrækning. Den saakaldte „skotske Kartoffel“, der har megen Lighed med Champion men dog er forskellig fra denne, dyrkes i meget stor Udstrækning i hele det nordlige Jylland, især nord men ogsaa noget syd for Limfjorden. For Landet som Helhed kommer antagelig Richters Imperator som Nr. 3 i Rækken. Rosenkartofflen træffes vel i næsten i alle Egne af Landet, men den dyrkes vistnok sjældent som Hovedsort. Champion synes særligt at have vundet Indpas i Midtjylland.

Efter denne Oversigt over Dyrkningsomraadet for Sorterne af vore vigtigste Avlsplanter skal der gives Oversigter over

Svarene paa forskellige andre Spørgsmaal vedrørende Kornsorterne. Begge de paagældende Aar har der været stillet Spørgsmaal om, hvorvidt Dyrkningen af nogen af de 4 Kornarter indskrænkes eller udvides. Svarene herpaa gengives i sammentrængt Form nedenfor. Af samtlige i begge Aar indkomne Besvarelser lyde

fra Nordjylland:

5 paa Indskrækning,	0 paa Udvidelse af Byg
1 - - - - -	0 - - - - - Rug
0 - - - - -	4 - - - - - Blandsæd

fra Vestjylland:

3 paa Indskrækning,	0 paa Udvidelse af Byg
2 - - - - -	1 - - - - - Havre
1 - - - - -	0 - - - - - Hvede
1 - - - - -	1 - - - - - Rug
0 - - - - -	3 - - - - - Blandsæd

fra Midtjylland:

11 paa Indskrækning,	1 paa Udvidelse af Byg
9 - - - - -	1 - - - - - Rug
3 - - - - -	0 - - - - - Hvede
3 - - - - -	14 - - - - - Havre
0 - - - - -	12 - - - - - Blandsæd

fra Østjylland:

6 paa Indskrækning,	0 paa Udvidelse af Hvede
3 - - - - -	0 - - - - - Byg
2 - - - - -	1 - - - - - Rug
2 - - - - -	5 - - - - - Havre
0 - - - - -	6 - - - - - Blandsæd

fra Fyn med Ærø og Langeland:

12 paa Indskrækning,	0 paa Udvidelse af Hvede
5 - - - - -	3 - - - - - Byg
1 - - - - -	6 - - - - - Rug
0 - - - - -	5 - - - - - Blandsæd
0 - - - - -	6 - - - - - Havre

fra Sjælland med Samsø:

29 paa Indskrækning,	0 paa Udvidelse af Hvede
4 - - - - -	7 - - - - - Byg
2 - - - - -	10 - - - - - Rug
1 - - - - -	10 - - - - - Havre
0 - - - - -	12 - - - - - Blandsæd

fra Lolland, Falster, Møen og Bornholm:

18 paa Indskrænkning,	0 paa Udvidelse af Hvede		
3 - - - -	6 - - - -	-	Rug
0 - - - -	2 - - - -	-	Havre
0 - - - -	8 - - - -	-	Byg

for hele Landet:

69 paa Indskrænkning,	0 paa Udvidelse af Hvede		
31 - - - -	19 - - - -	-	Byg
19 - - - -	25 - - - -	-	Rug
8 - - - -	38 - - - -	-	Havre
0 - - - -	42 - - - -	-	Blandsæd.

De Forskydninger af Arealerne med de forskellige Kornarter, der herefter synes at foregaa, kan altsaa karakteriseres saaledes: i Nord- og Vestjylland nogen Indskrænkning af Bygarealet til Fordel for Blandsæd; i Midtjylland en betydelig Indskrænkning af Byg- og Rugarealet og en Udvidelse af Arealet med Havre og Blandsæd; i Østjylland nogen Formindskelse af Hvede- og Bygarealet til Fordel for Havre og Blandsæd; paa Fyn indskrænkes Hvedearealet betydeligt, Bygarealet lidt, medens Arealerne med de 3 andre Kornafgrøder tiltager; paa Sjælland en endnu stærkere Reduktion af Hvedearealet, lidt Forøgelse af Byg- og betydelig Forøgelse af Blandsæd-, Havre- og Rugarealerne; paa de sydlige Øer endelig gaar Udviklingen hovedsagelig i Retning af en Formindskelse af Hvede- og en Udvidelse af Rug- og især af Bygarealet. For Landet som Helhed skulde herefter Hvede- og Bygarealerne formindskes, Blandsæd-, Havre- og Rugarealerne forøges.

Paa Spørgsmaalet, om Korndyrkningen overhovedet indskrænkes er svaret 54 ja, nogenlunde ligelig fordelt over hele Landet, og da sædvanlig til Fordel for Græsmarker og Rodfrugter, sjældnere Staldfoder. 72 Besvarelser gaa ud paa, at der i denne Retning næppe foregaa nogen bestemt paa-viselig Forandring. Et Par Indsendere har nærmest Indtryk af at Kornarealet forøges. Resten har ikke givet Svar paa Spørgsmaalet.

Der er dernæst spurgt, om der af Landboforeninger eller private er foranstaltet Adgang til Rensning og Sortering af Sædekorn ved Anskaffelse af Triører el.l.,

og i hvilket Omfang saadanne Foranstaltninger da benyttes. Fra ca. 10 Egne, næsten alle i Jylland, er meddelt, at de stedlige Landboforeninger har anskaffet Triører eller Bobby-Maskiner. Fra 34 Egne i Jylland, 11 paa Fyn, 6 paa Sjælland og 3 paa de sydlige Øer gaa Svarene ud paa, at der er Adgang til private Triører mod en Betaling, der varierer fra 20 til 100 Øre pr. Td. Sæd, der behandles. Enkelte Steder har Mejerierne anskaffet Triører. Fra nogle Steder lyde Meddelelserne paa, at de disponible Rense- og Sortereapparater benyttes flittigt, men fra endnu flere Steder hedder det, at de kun benyttes i ringe Omfang. Fra 36 Egne i Jylland og 43 paa Øerne er Spørgsmaalet besvaret med „Nej“. Iøvrigt fremgaar det dog af Besvarelsene, er der gennemgaaende er stigende Sans for god Behandling af Sædevarerne.

Angaaende Rodfrugtdyrkningen er der ligeledes indsamlet forskellige andre Oplysninger. Der er saaledes begge de paagældende Aar spurgt om Rodfrugtdyrkningen er i kendelig Af- eller Tiltagen. I begge Aar tilsammen er der givet 300 Besvarelser paa dette Spørgsmaal. Svarene fordele sig saaledes:

Landomraade.	Rodfrugtdyrkningen		
	udvides.	inskrænkes.	omtrent uforandret.
	Antal Opgivelser.		
Nordjylland	12	10	5
Vestjylland	19	1	5
Midtjylland.	32	5	14
Østjylland	14	7	13
Fyn med Ærø og Langeland	34	5	12
Sjælland med Samsø	50	11	22
Lolland, Falster, Møen og Bornholm	17	3	9
Hele Landet	178	42	80

Efter disse Tal at dømme er Rodfrugtdyrkningen altsaa i Fremgang over hele Landet, mindst i Nord- og Østjylland, stærkest i Vestjylland og paa Fyn. Hvor Grunden til Tilbagegang er anført, er der næsten overalt nævnt Mangel paa Arbejdskraft. Enkelte mener at have gjort den Erfaring, at Roedyrkningen ikke betaler sig. Fra ikke faa Egne udtales

det, at man ønskede at dyrke betydelig større Arealer med Roer, naar man kunde faa den fornødne Arbejdskraft i rette Tid.

I 1894 stillede der Spørgsmaal om den paa de respektive Egne almindelige Udsædsmængde pr. Td. Ld. af henholdsvis Runkelroer, Turnips og Gulerødder, samt om der er Tilbøjelighed til et saa tykkere nu end tidligere. Der er indkommet ialt 340 Opgivelser af Saamængder, nemlig 120 for Runkelroer, 120 for Turnips og 100 for Gulerødder. De opgivne Saamængder stille sig saaledes:

Saamængder af Rodfrugter.		Nordjylland.	Vestjylland.	Midtjylland.	Østjylland.	Fyn med Ærø og Langeland.	Sjælland med Samsø.	Lolland, Falster, Møen, og Bornholm.	Hele Landet.
		Antal Opgivelser.							
Runkel- roer.	{ 8 Pd. og derunder	1	2	1	5	1	10	4	25
	{ 9—12 Pd.	0	0	1	4	12	23	6	46
	{ 13—16 Pd.	1	0	1	5	9	12	8	36
	{ over 16 Pd.	0	0	0	0	2	3	8	13
Turnips.	{ 2 Pd.	1	0	3	0	1	0	0	5
	{ 3 —	3	5	10	1	3	2	0	24
	{ 4 —	7	5	9	9	7	8	3	48
	{ 5 —	5	3	3	5	3	6	1	26
	{ 6—8 Pd.	2	1	3	0	3	7	1	17
Gule- rødder.	{ 2 Pd. og derunder	1	0	3	0	1	3	0	8
	{ 3—4 Pd.	2	3	8	5	5	16	3	42
	{ 5—6 —	6	0	5	8	4	12	3	38
	{ 7—8 —	2	0	0	1	0	2	1	6
	{ over 8 Pd.	0	0	0	0	1	0	1	2

For Runkelroens Vedkommende lyder saaledes ca. 20 pCt. af Opgivelserne paa en Saamængde af højst 8 Pd., over Halvdelen lyder paa under 12 Pd. og kun en halv Snes pCt. paa over 16 Pd. Til Sammenligning hermed kan anføres, at en saa kyndig og erfaren Roedyrker som Erh. Frederiksen nævner 19—20 Pd. Runkelroefrø pr. Td. Ld. som normal Saamængde ved Rækkesaaning med 24 Tommers Afstand mellem Rækkerne. Det maa dog bemærkes, at en Del af de lave Saamængder gælder Pletsaaning. Det ses iøvrigt, at man i de

ældste Sukkerroeegne, Lolland og Falster, har lært at anvende nogenlunde rigelig Udsæd ogsaa af Runkelroefrø. Af Turnips gaar man, som det ses, paa sine Steder ned til et Par Pd. Frø pr. Td. Ld. og ca. 25 pCt. af Opgivelserne lyde paa Saamængder paa højst 3 Pd., over 60 pCt lyde paa højst 4 Pd., kun 14 pCt. komme op til 6—8 Pd., medens Erh. Frederiksen tilraader at saa 8—10 Pd. Det er uheldigvis især i de egentlige Turnipsegne i Jylland, at man gaar ned til de smaa Saamængder. Ogsaa for Gulerodfrøets Vedkommende gaar man ned til meget smaa Saamængder. Halvdelen af de indkomne Opgivelser lyde paa højst 4 Pd., 8 pCt. endog paa 2 Pd. og derunder, medens den anden Halvdel angiver en passende Udsædsmængde (5—8 Pd.). — Som Svar paa Spørgsmaalets sidste Del udtaler 63 Indsendere, at der paa de paagældende Egne er Tilbøjelighed til at anvende en stærkere Udsæd i Roemarken, 6 har Indtryk af det modsatte, medens Resten ikke har besvaret denne Del af Spørgsmaalet.

Der er endvidere spurgt, hvilken Afstand mellem Rækkerne i Rodfrugtmarkerne, der er den almindelige. Som Svar herpaa er der indkommen 208 Opgivelser, nemlig

9 Opgivelser paa 12—14 Tommer.			
14	—	- ca. 16	—
74	—	- 18—20	—
50	—	- ca. 22	—
61	—	- ca. 24	—

Afstandene paa 12—16 Tom. er hovedsagelig opgivet benyttet til Gulerødder og ligesom i de fleste Tilfælde med 18—20 Tom. paa flad Jord. Der er ligeledes spurgt om Afstanden mellem Planterne i Rækken. De herhen hørende Opgivelser ere dog, maaske paa Grund af en mindre skarp Stilling af Spørgsmaalet, i en Mængde Tilfælde ikke holdt saa klart ude fra hinanden, at det kan ses, hvilken Rækkeafstand der hører sammen med en bestemt Planteafstand. I de fleste Tilfælde er der imidlertid for Gulerødder opgivet 3—4, indtil 6 Tom. Afstand, for de øvrige Rodfrugter lige fra 8 til 14 Tom., hyppigst ca. 10, i ikke faa Tilfælde 12 Tom. — Nogen bestemt udtalt Forskel mellem de enkelte Landomraader kan med Hensyn til Afstandene ikke skønnes at være til Stede.

Af de Spørgsmaal der udsendtes vedrørende Rodfrugterne skal endnu anføres følgende, der paa givne Foranledning blev stillet i 1895: „Mener De at have sporet uheldige Virkninger af Rodfrugter som Forfrugt for Byg, eller af at Kløver er fulgt kort efter Roer?“ Der er herpaa givet 30 helt eller delvis bekræftende, 81 mer eller mindre bestemt benægtende Svar. Da det er af stor Interesse at kende de Erfaringer, som Landmændene have gjort med Hensyn til dette Punkt, anføres de indkomne bekræftende Svar in extenso, idet Stedet, hvorfra Svaret hidrører, antydes ved at nævne nærmeste Post- eller Jærnbane-station.

Hørmested. Efter Roer angribes ofte Byg, Havre og Blandsæd af en Larve, som overgnaver de unge Planter i Rodhalsen i høj Grad. Det synes at Kløver lykkedes bedre efter Sæd end efter Roer. — *Øster Svenstrup.* Ikke i det sidste Aar, men nok tidligere for Byggets Vedkommende. — *Nykjøbing M.* Ofte gule Pletter af Larveangreb i Byg efter Roer. Enkelte Landmænd foretrækker en Kærv mellem Roer og Udlægshavren; andre paastaa, at den graa Havre vel staaer lidt i Stampe men lider ellers intet heraf. — *Ringkøbing.* Som Forfrugt for Byg har jeg ikke sporet nogen uheldig Virkning af Roer; derimod for Kløver synes jeg nok, at Roerne ikke har været heldige; Kløverplanterne har ikke staaet saa tæt som ønskeligt. — *Skjern.* Ikke uheldige Virkninger, naar Roetoppen først nedpløjes om Foraaret. — *Ribe.* Byg lykkes ikke saa godt efter Roer, hvorimod Havre udmærket. — *Holsted.* Flere Landmænd hersteds anse Rodfrugter for en mindre heldig Forfrugt for Byg. — *Vejle.* Undertiden Larver i Byg efter Roer. — *Brædstrup.* Der klages flere Steder over, at Bygget har givet for lille Afgrøde efter Roer; derimod ikke over Kløver efter Roer. — *Alken.* Her paa Egnen er mange udprægede Exempler paa, at Kløveren mislykkes, naar den saas i Havren efter Roer. — *Klank.* Ja, vistnok, men nærmest for Kløverens Vedkommende. — *Ikast.* Det synes, at Bygget gror mindre godt til efter Roer, Havre derimod bedre. — *Herning.* For Byggets Vedkommende ikke set Ulemper; Kløver synes derimod ikke at gaa godt næst efter Roer. — *Kjellerup.* Man ser nu sjældent Byg efter Roer her paa Egnen. Tidligere var det almindeligt, men Smelderlarvernes Angreb umuliggjorde Dyrkningen. I Havre efter Roer er Smelderlarvernes Angreb ikke saa stærkt.

— *Skive*. Toradet Byg, som jo helst skal tidligt i Jorden, vil gerne blive sygeligt først i Væxtperioden efter Roer. Man bør helst saa Blandsæd efter Roer eller Sexradet Byg, som saas senere. Derefter Havre udlagt. At udlægge Byg efter Roer strax med Kløver tør næppe tilraades paa lette Jorder, som bliver for løse til Kløveren. — *V. Hornum*. Byg efter Roer vil stedse vise sig sygelig kort Tid efter at Sæden er løbet op. Man har søgt at modvirke dette dels ved at gøde med Staldgødning efter Roeafgrøden, dels ved at gøde med Kainit om Vinteren paa den pløjede Roemark. I begge Tilfælde viser Bygget sig alligevel svagt strax efter at være løbet op, men synes dog senere at komme sig. — *Nibe*. Det forekommer mig, at saavel Byg- som Havreafrøder — jeg har prøvet begge — er betydelig mindre efter Roer, og Kløver efter Roer lykkes ikke godt. — *Aalborg*. I Regelen vil Byg efter Roer en kort Tid vise sig gult — formodentlig Larveangreb. Pløjer man først Roejorden om Foraaret, da bedre. — *Mariager*. Her paa Egnen viser det sig, at Dyrkningen ikke er saa god efter Roer, som hvor der ikke har været Roer. — *Kolind*. Paa denne Egn maa Rodfrugter nærmest anses som en daarlig Forfrugt for Byg, ligesom Kløveren ogsaa bliver kendelig simplere lige efter Roer. — *Grenaa*. Igennem en lang Række af Aar har jeg erfaret, at Byg efter Roer lykkes mindre godt her paa Egnen. Indtræder der langvarig og stærk Tørke om Foraaret, mislykkes det næsten helt, medens det dog i gunstigt Vejr retter sig betydeligt og undertiden giver en god Afrøde. I Regelen kommer det uensartet op, ser svagt ud, faar gule Blade og angribes af Larver. I ugunstigt Vejr bliver det tyndt, gaar pletvis ud, og et Aar har jeg kun avlet 7 Fold — Middel er 12 Fold. — I gunstigt Vejr busker det sig dog godt men voxer uens — pletvis tæt og pletvis tyndt. I 1895 havde jeg som sædvanlig Prenticebyg efter Roer og gjorde den samme Erfaring som tidligere, at Bygget stod ret smukt efter Gulerødder, mindre godt efter Runkelroer og slet efter Kaalrabi og Turnips . . . . Fra forskellig Side har jeg hørt, at Bygget vil lykkes, naar man indskrænker sig til at skrællepløje Roerbladene ned . . . . Jeg skal bemærke, at Kartoffler altid har vist som en særlig fortrinlig Forfrugt for alt Vaarkorn . . . . Gennem flere Aar har jeg erfaret, at Kløver ikke voxer godt til, saaet lige efter Roer . . . . I de senere Aar tages Byg efter Roer, og Bygstubben gødes forsvarligt om Efteraaret med Staldgødning, der

nedpløjes; næste Aar Havre med Udlæg, og saa voxer Kløveren tilfredsstillende. — *Hornslet*. Byg falder ikke heldigt ud efter Roer, hvorfor her nu altid dyrkes Havre efter Roer. — *Hinne-rup*. Jeg dyrker altid Byg efter Roer, men er tilbøjelig til at tro, at Havre vilde lykkes bedre og agter at prøve det. — *Hasselager*. Ja, Smelderlarveangreb. — *Brabrand*. En af vore Bygmarker blev i Aar meget daarligere end almindeligt. Planterne kom godt op men udviklede sig daarligt i de første 2—3 Uger derefter. Mange Planter døde helt bort, idet Bladene blev gule og visnede. De øvrige stod en Tid i Stampe. Afgrøden blev for tynd og finstraaet. Forfrugten (Turnips) bærer sikkert Skylden derfor, thi paa to Agre i den ene Side af Marken, hvor Forfrugten havde været Runkelroer, stod Bygget tæt og kraftigt. — *Odder*. Ja, begge Dele. — *Horsens*. Roebygget synes at have vanskeligt ved at klare sig for Byg efter Vintersæd. Førstnævnte har i et tørt Aar gerne en stille-staaende Periode. — *Give*. Ja, for Kløver. — *Middelfart*. Byg har ofte været mindre god efter Rodfrugter. — *Ejby*. Byg efter Roer har flere Gange tidligere ligesom i Aar været mindre godt. Kløveren er ligeledes i Aar daarligere efter Roer end efter Byg. — *Assens*. Efter Roer følger her paa Gaarden Kløver udlagt i Blandkorn. I det Stykke, hvor der har været Roer, er Kløveren meget ringere end i det Stykke i samme Skifte, hvor der Aar forud har været Byg. — *Korinth*. Kløver lykkes undertiden mindre godt efter Roer og Ærter end efter Byg. — *Odense*. Uheldige Virkninger af Rodfrugter som Forfrugt for Byg kendes ikke, men naar der saas Kløver umiddelbart efter Roer, lykkes Kløveren somme Steder mindre godt, mens den andre Steder lykkes godt nok. — *Otterup* . . . . Om Roer som Forfrugt for Kløver er heldigt, derom ere Meningerne meget delte . . . . — *Kappendrup*. Begge Spørgsmaal besvares bekræftende. — *Sorø*. Paa let Jord synes Roerne at gøre Jorden for løs for Byg. — *Slagelse*. Enkelte Aar har Larver været slemme i Byg efter Roer, men i Almindelighed bliver Byg efter Roer bedre end efter Vintersæd. Kløveren bliver i Almindelighed bedst ikke for nær efter Roer. — *Ruds Vedby*. Som Forfrugt for Byg har Roer vist heldig Virkning. Derimod har jeg fra flere Steder hørt omtalt, at Kløveren i Udlæg efter Rodfrugter bliver temmelig tynd, medens Græsarterne blive særlig kraftige. — *Kalundborg*. Byg meget godt efter Roer i stærk gødet Jord. Kløver for tidlig strax efter Roer. —

Svinninge. En Mand her klager over Roer som Forfrugt for Byg. — *Helsingør.* Kløver efter Roer har vist sig uheldig. — *Slangerup.* Jeg tror Bygget folder mindre efter Roer end efter Vintersæd. — *Vixø.* Meningerne ere delte om Byg efter Roer. — *Frederiksborg.* I enkelte Aaringer synes jeg at have sporet mindre godt Resultat af Rodfrugter som Forfrugt for Byg. — *Havdrup.* For Byg har jeg ingen Erfaring. Derimod er Udbyttet af Havre ringere med Roer som Forfrugt, end naar denne er Vikke eller Vikkehavre. — *Borup.* Hvad angaar Byg og Kløver, har jeg ikke set noget, hvorimod Havre eller Blandsæd bliver ringere efter Rodfrugter end efter Kartofler. — *Ringsted.* Jeg saar selv Havre efter Roer, da Byg efter Roer hos mig gerne bliver tvemodent. — *Haslev.* Erfaringen i Aar er som i tidligere Aar: faar man ikke gødet stærkt til Roer, faar man daarligt Byg. — *Stege.* Enkelte Steder klages over Bygget efter Roer, hvilket vistnok stammer fra uheldig Efteraarspløjning. — *Eskildstrup* (Falster). Hvor der bruges Kunstgødning ses gode Virkninger af Roer som Forfrugt for Byg i modsat Fald uheldige Virkninger. — *Sæckøbing.* Naar Roejorden er vel behandlet om Efteraaret — ikke opkørt, pløjet tørt og tidligt —, kan man i Regelen vente en god Bygafgrøde. I modsat Fald kan den blive slettere end efter anden Forfrugt.

Hertil skal føjes, at ikke faa har besvaret Spørgsmaalet med: „Ikke i Aar“, „Ikke med Sikkerhed“, „Her paa Stedet ikke“, „Næppe skadelig men heller ikke den forventede gavnlige Virkning“ osv. Det er saaledes et ret betydeligt Antal af Indsenderne, der har haft mer eller mindre sikre Indvendinger mod Rodfrugter som Forfrugt for Byg, færre men dog nogle ogsaa som Forfrugt for Kløver. Aarsagerne til at Bygget ofte lykkes mindre godt efter Roer maa vistnok søges paa forskellige Punkter. I Henhold til de ovenfor citerede Udtalelser synes Smelderlarveangreb ofte at være mere ondartet efter Roer end f. Ex. efter Vintersæd, en Erfaring som vistnok er temmelig almindelig. Endvidere medfører Forholdene ofte — saaledes som flere Indsendere antyde —, at Roejorden bliver efteraarspløjet i en for vaad Tilstand og ligeledes sædvanlig mer eller mindre sammenkørt, hvilket selvfølgelig virker uheldigt paa den kommende Afgrøde. Den gode Virkning af Roer som Forfrugt for Byg søges dernæst med Rette i den Omstændighed, at den af Roerne efterladte Gødning er i en for Bygget

særdeles let tilgængelig Form; men denne Omstændighed kan man selvfølgelig kun drage Fordel af, naar der er gødet saa stærkt til Roerne, at der efterlades tilstrækkeligt til Bygget. Endelig er det klart, at det ikke er ligegyldigt, om Roetoppen er bortført eller nedpløjet, og i sidste Fald, om den er nedpløjet i større eller mindre Bunker eller spredt omhyggelig. Iøvrigt synes den Mulighed heller ikke at være udelukket, at Bygget hjemsøges af Sygdomme, der paa en eller anden Maade staa i Forbindelse med Rodfrugterne. Indtil videre maa man vistnok nærmest søge Forklaringen i sidst antydede Retning til Erfaringerne om, at Kløveren stundom lykkes mindre godt efter Roer.

For Kartofflernes Vedkommende er der søgt Oplysning om de højeste, laveste og almindelige Udsædsmængder pr. Td. Ld. De indkomne Opgivelser findes i nedenstaaende Oversigt, hvori første Talrubrik angiver Tdr. Læggekartoffer pr. Td. Ld., anden Rubrik angiver det Antal Gange, de forskellige Udsædsmængder ere angivne som største Udsædsmængde, tredie Rubrik angiver, hvor ofte de samme Udsædsmængder ere angivne som de laveste i det paagældende Landomraade, og fjerde Rubrik hvor ofte de samme Mængder ere angivne som de almindeligt anvendte.

Landsdel.	Tdr. Læggekartoffer anvendt pr. Td. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Nordjylland.	2-3	0	1	1
	4-5	1	3	2
	6-7	2	4	2
	8-9	2	3	7
	10-11	3	1	1
	12-13	4	1	1
	20	1	0	0
Vestjylland.	2-3	0	2	1
	4-5	1	6	2
	6-7	3	3	3
	8-9	2	1	5
	10-11	2	0	1
	12-13	1	0	0
	14-15	1	0	0
	20	1	0	0

Landsdel.	Tdr. Læggekartoffer anvendt pr. Td. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Midtjylland.	1½-3	1	3	1
	4-5	0	4	6
	6-7	4	6	4
	8-9	4	5	10
	10-11	3	1	4
	12-13	3	0	0
	14-16	2	0	1
	20	2	0	0
Østjylland.	6-7	0	5	1
	8-9	3	6	11
	10-11	7	1	4
	12-13	3	1	0
	16-20	2	0	1
Fyn med Ærø og Langeland.	4-5	0	1	1
	6-7	1	5	0
	8-9	2	2	6
	10-11	2	3	1
	12	5	1	2
	14-16	2	0	1
Sjælland med Samsø.	2-3	0	1	1
	4-5	1	1	1
	6-7	0	4	1
	8-9	1	16	18
	10-11	12	3	9
	12-13	6	0	8
	14-16	7	1	1
	18-20	2	0	1
	22	1	0	0
Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	4-5	0	1	0
	6-7	1	3	1
	8-9	1	3	3
	10-11	3	1	4
	12	0	0	2
	14-15	3	0	0
Hele Landet.	1½-3	1	7	4
	4-5	4	16	13
	6-7	11	30	12
	8-9	15	36	60

Landsdel.	Tdr. Læggekartofler anvendt pr. Tr. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Hele Landet.	10—11	32	10	24
	12—13	22	3	13
	14—16	15	1	3
	18—20	8	0	2
	22	1	0	0

De anvendte Mængder af Læggekartofler pr. Td. Ld. veksler i Følge disse Opgivelser lige fra $1\frac{1}{2}$ til 22 Tønder*). En Betragtning af sidste Talrubrik, den almindelig anvendte Udsædsmængde, viser, at denne er mindst i de egentlige Kartoffelegne: Vest-, Nord- og Midtjylland, lidt større i Østjylland og paa Fyn, størst paa Sjælland og de sydlige Øer. For Landet som Helhed er en Udsædsmængde af 8—10 Tdr. pr. Td. Ld. overvejende almindeligt; efter de anførte Talopgivelser at dømme gaar man omtrent lige hyppigt under 8 og over 10 Tdr.

Ligesom om Udsædsmængden er der søgt Oplysning om Kartoffelafgrødernes Størrelse, baade højeste, laveste og Middelafrøder pr. Td. Ld. Nedenfor findes en Oversigt over de indkomne Talopgivelser, ordnede paa lignende Maade som Oversigten over Udsædsmængden.

Landsdel.	Avlet Tdr. pr. Td. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Nordjylland.	20—30	0	4	1
	40—50	2	4	3
	60—70	0	3	3
	80—90	3	1	2
	100—110	4	0	3
	120—130	3	0	0
	140—150	3	0	0

*) Det bemærkes, at $1\frac{1}{2}$ Td. = 300 Pd. Læggekartofler pr. Td. Ld., lagt med $\frac{1}{2}$ □ Alens Voxerum pr. Plante forudsætter en Knoldstørrelse af lidt over 1 Kvint; ved Anvendelse af 22 Tdr. med samme Voxerum kræves en Knoldstørrelse af ca. 16 Kvint. Ved de her i Landet udførte Dyrkningsforsøg med ulige store Læggekartofler har den mindste Størrelse været paa 2 Kvint, den største paa 32 Kvint.

Landsdel.	Avlet Tdr. pr. Td. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Vestjylland.	30	0	4	0
	40-50	0	5	1
	60-70	1	2	7
	80-90	4	1	1
	100-110	1	1	3
	120-130	4	0	0
	180-190	2	0	0
Midtjylland.	20-30	0	6	3
	40-50	3	5	5
	60-70	2	3	7
	80-90	2	1	8
	100-110	4	0	3
	120-130	3	0	0
	140-150	2	0	0
	200	1	0	0
Østjylland.	40-50	0	6	1
	60-70	1	5	5
	80-90	2	1	9
	100-110	3	0	1
	120-130	7	0	1
	140-150	1	0	0
Fyn med Ærø og Langeland.	20-30	0	4	0
	40-50	1	4	1
	60-70	1	2	5
	80-90	2	1	3
	100-110	4	0	3
	120-130	3	0	1
	140-150	2	0	0
Sjælland med Samsø.	20-30	0	1	1
	40-50	2	12	0
	60-70	1	10	6
	80-90	2	3	17
	100-110	13	0	10
	120-130	8	0	1
	140-150	2	0	1
	200	1	0	0

Landsdel.	Avlet Tdr. pr. Td. Ld.	højest	lavest	almindelig
		Antal Opgivelser.		
Lolland, Falster, Møen og Bornholm.	40—50	0	3	1
	60—70	1	2	2
	80—90	3	2	4
	100—110	2	0	3
	120—130	1	0	0
	140—150	1	0	0
Hele Landet.	20—30	0	19	5
	40—50	8	39	12
	60—70	7	27	35
	80—90	18	10	44
	100—110	31	1	26
	120—130	29	0	3
	140—150	11	0	1
	180—190	2	0	0
200	2	0	0	

Kartoffelafgrøden af 1 Td. Ld. varierer herefter lige fra 20 til 200 Tdr., og det ses, at det ikke er noget ganske lille Antal Tilfælde — 24, hvor Afgrøden er sat til 20—30 Tdr.; Antallet af Opgivelser paa over 140 Tdr. er mindre. De allerfleste Opgivelser ligge mellem 60 og 110, navnlig naar der ses paa Rubriken for de almindelige Afgrøder; den højeste af de opførte Klasser er 80—90 Tdr. Ligesom det var Jyllands egentlige Kartoffelegne, der anvendte de mindste Mængder af Læggekartofler, saaledes er det uheldigvis de samme Egne, der maa nøjes med de mindste Afgrøder, noget der dog selvfølgelig ikke udelukkende er at skrive paa Læggekartoffernes Regning — se bl. a. ogsaa Oversigten over de dyrkede Kartoffelsorter. At disse Egne kan avle ligesaa store Kartoffelafgrøder, som Landets øvrige Egne, tyde de anførte Opgivelser om største Afgrøde paa. Sjælland og de sydlige Øer har de største Middelafrøder.

Angaaende Kartofflernes Anvendelse stilledes der i 1894 følgende Spørgsmaal: Anvendes Kartoffler i nævneværdig Udstrækning til Foder eller til Hjemmefabrikation af Stivelse, og vilde mere produktive Sorter for disse Formaal være af Betydning? I 81 Tilfælde, deraf 57 fra Jylland, og 24 fra

Øerne, lyder Svaret paa, at de i større eller mindre Udstrækning anvendes til Foder, i 14 Tilfælde, nemlig 12 fra Jylland og 2 fra Øerne, til Produktion af Stivelse. I 85 Tilfælde, 27 fra Jylland og 58 fra Øerne, er denne Del af Spørgsmaalet besvaret med nej (eller „ganske ubetydeligt“ el. l.). Paa Spørgsmaalets sidste Del, angaaende mere produktive Sorter, er der mærkelig nok svaret nej i 62 Tilfælde (25 fra Jylland og 37 fra Øerne) og ja i kun 9 Tilfælde (5 fra Jylland og 4 fra Øerne). Man synes altsaa at være ganske vel tilfreds med hvad, man har, hvilket der dog i det mindste turde være tvivlsom Grund til, hvor man endnu dyrker den gamle røde Kartoffel.

Af Foderplanter er der spurgt om Sandvikke („Vintervikke“), hvorvidt den vinder Udbredelse, i hvilket Forhold den saas sammen med Rug, og hvorledes man er tilfreds med den. 114 Besvarelser gaa ud paa, at den ikke dyrkes i de paa-gældende Egne. Fra 47 Egne (31 i Jylland, 16 paa Øerne) nævnes den som dyrket; i 26 af disse Tilfælde siges dog, at den kun dyrkes „i ringe Udstrækning“, „ubetydeligt“, „hos enkelte“ o. l. 14 Indsendere udtale, at den vinder Udbredelse og at man er godt tilfreds med den. Fra nogle Steder meddeles, at den har været dyrket, men at den atter er opgivet. Adskillige nævner den høje Pris paa Udsæden som en Hindring for dens Udbredelse, andre gør gældende, at den er for sildig udviklet i Forhold til Rugen og derfor fylder for lidt paa det Tidspunkt, da Rugen egner sig bedst til Opfodring. Angaaende Blandingsforholdet med Rug er der kun indkommen 18 Opgivelser, der varierer ligefra 1:1 til 1:20.

Paa Spørgsmaalet, om Renbrak er i Aftagen, er der indkommen 89 benægtende og 67 bekræftende Svar, saaledes fordelte:

	nej.	ja.
Nordjylland	10	5
Vestjylland	5	5
Midtjylland	19	14
Østjylland	17	4
Fyn, Ærø og Langeland	17	6
Sjælland med Samsø	17	23
Lolland-Falster Møen og Bornholm	4	10

Hele Landet 89   67

Herefter synes altsaa Renbrak at være stærkt i Aftagen. Dette finder dog næppe Sted i saa høj Grad som Tallene lade formode, idet de bekræftende Svar i ikke faa Tilfælde nærmest kun gælder Indsenderens egen Bedrift, uden at Udtalelsen har turdet udstrækkes til at omfatte Egnen. — Paa Spørgsmaalet anden Del, om Erfaringen taler for at Brakken kan undværes, er der givet meget forskellige Svar. I 32 Tilfælde er der svaret, at den ikke indskrænkes, fordi man ikke mener, at den kan undværes. I 16 Tilfælde er svaret, at den indskrænkes, men kan dog ikke eller næppe undværes. 10 Indsendere svare, at den indskrænkes med Fordel — sandsynligvis er dog flere af samme Mening, men det fremgaar ikke klart af Svarene, medens kun 6 Indsendere finde Anledning til at beklage, at den ikke indskrænkes. Det synes saaledes alt i alt at fremgaa af Besvarelsene, at der vel er ikke ringe Tilbøjelighed til at opgive eller indskrænke Brakken, men at det som oftest stiller sig tvivlsomt, om der vindes noget derved.

I 1895 blev der spurgt om Størrelsen af samt hvilke Priser forskellige Frøafgrøder vare udbragte til. Af de indkomne Svar hidsættes følgende. Varde-Egnen: Rødkløver 70 Øre, Eng-Svingel 42, Agerhejre 20. Sindal: 225 Pd. Runkelroefrø af 1600 □ Al. solgtes à 40 Øre = 788 Kr. pr. Td. Ld. Mellem Silkeborg og Skanderborg: 800 Pd. Eng-Svingel pr. Td. Ld., 23 Øre pr. Pd. Raavarer; 1400 Pd. Runkelroefrø à 20 Øre; 600 Pd. Gulerodfrø à 180 Øre; 600 Pd. Kaalrabi à 60 Øre; 400—1000 Pd. Turnips à 48—60 Øre. Skive-Egnen: 1200 Pd. Kaalrabi pr. Td. Ld. à 40 Øre; 7—800 Pd. Gulerodfrø. Vester-Hornum: Runkelroefrø 50 Øre og Gulerodfrø 100 Øre pr. Pd. Mariager: Rajgræs 25 Øre. Kolind: 125—500 Pd. Eng-Svingel pr. Td. Ld. à 21 Øre; 125—400 Pd. Almindelig Rapgræs à 16 Øre; 500 Pd. Eng-Rævehale à 35 Øre. En anden Opgivelse fra Kolind: 500 Pd. Eng-Svingel pr. Td. Ld. à 20—26 Øre; 600 Pd. Alm. Rapgræs à 20—30 Øre; 500 Pd. Eng-Rævehale à 35—55 Øre. Odder-Egnen: 1200—2000 Pd. Runkelroefrø pr. Td. Ld.; 1000—1200 Pd. Turnips- og Rutabagafrø; Agerhejre 24 Øre pr. Pd. Horsens-Egnen: 1400 Pd. Turnips, 1800 Pd. Runkelroefrø; 2000 Pd. Turnips à 40 Øre; 600 Pd. Eng-Svingel à 33—35 Øre; 1500 Pd. Agerhejre à 12 Øre. Kolding-Egnen: 1000 Pd. Eng-Svingel pr. Td. Ld. à 25 Øre; 1000 Pd. Agerhejre à 13½ Øre. Aarup: 1100—1200 Pd. Agerhejre à 22—24 Øre.

Taaing: Kommen 27 Øre. Odense: Runkelroefrø 40 Øre. Agerhejre 12—18 Øre; Rajgræs 8—10 Øre; 800 Pd. Agerhejre à 17 Øre. Kappendrup og Otterup: 800 Pd. Rajgræs à 8 Øre; 800—1000 Pd. Rajgræs à 10—11 Øre; 500 Pd. Eng-Svingel à 22 Øre; 800 Pd. Ital. Rajgræs à 12 Øre; Runkelroefrø à 10 Øre pr. Pd. Nyborg-Eggen: 800 Pd. Runkelroefrø pr. Td. Ld. à 20 Øre; 300 Pd. Gulerodfrø pr. Td. Ld. Esrom: 500 Pd. Hundegræs pr. Td. Ld.; 500—600 Pd. Eng-Svingel. Holbæk-Eggen: Runkelroefrø 35 Øre; 500 Pd. Eng-Svingel og 1800 Pd. Runkelroefrø pr. Td. Ld. Sorø-Eggen: 2000 Pd. Runkelroefrø à 28 Øre; 700 Pd. Gulerodfrø à 120 Øre. Vordingborg-Eggen: Fodersukkerroefrø 40 Øre. Slagelse-Eggen: Runkelroefrø 70 Øre; Gulerodfrø 200 Øre. Havdrup: Runkelroefrø 40 Øre. Borup: 1200 Pd. Agerhejre. Roskilde-Eggen: 1200 Pd. Agerhejre; 900 Pd. Turnips à 20—27 Øre; 1500 Pd. Gul Sennep. Falster: 615 Pd. Agerhejre à 12 Øre; Runkelroefrø 36 Øre. Lolland: 1600—2000 Pd. Runkelroefrø à 40 Øre; Runkelroefrø 25 Øre; Runkelroefrø 16—18 Øre.

Paa Spørgsmaalet, om Frøavlerne skønnes at have let eller vanskeligt ved at sælge deres Frø til ordentlige Priser, have 49 Indsendere svaret, at Frøet vanskeligt eller meget vanskeligt sælges til taalelige Priser, nogle meddele endog, at det næsten er usælgeligt; Vanskeligheden gælder især Rodfrugtfrøet, medens det gaar noget lettere med Græsfrøet. Kun 3—4 Indsendere har Indtryk af, at det er let sælgeligt, saasnart Afsætningen til Naboer høre op. I Overensstemmelse hermed staar det ogsaa, at Flertallet af Indsenderne melde om Indskrænkning, kun faa om Udvidelse af Frøavl.

Paa Spørgsmaalet, om Grøngødning vinder Udbredelse er der næsten enstemmig svaret Nej. De fleste Svar gaa ud paa, at Grøngødning saa godt som ikke benyttes, og fra enkelte Steder i Jylland berettes, at der paa dette Punkt snarere er Tilbagegang end Fremgang. I de fleste Tilfælde er den benyttede Grøngødningsplante Lupin; i nogle Tilfælde er Boghvede, Gul Sennep, Raps, Spergel og Gul Rundbælg angivet som benyttet.

Endelig skal anføres, at der som Svar paa Spørgsmaalet, om Brugen af Kunstgødning er i Tiltagen, er svaret ja fra 53 Egne, nej fra 57. Fra nogle Steder udtales, at Brugen

af Kunstgødning er i Tilbagegang. Som Grunde hertil anføres, at man ofte er i Tvivl om den lønner sig, at man ikke er klar over den rette Brugsmaade, at man trykker sig ved Udgifterne samt at man paa Grund af den store Løshed og Svindel i Gødningshandelen og paa Grund af de omstørfende Agenters Upaalidelighed mere og mere taber Tilliden til Kunstgødning.
